

Katalog vzdělávacích programů pro akademický rok 2026/2027

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Referát dalšího vzdělávání

Univerzita třetího věku

Katalog vzdělávacích programů pro akademický rok 2026/2027

OBSAH

Úvod / 5

Jednosemestrální přednášky a semináře konané pouze v zimním semestru / 7

Archeologický výzkum bojišť 17. a 18. století (NOVINKA) / 8

Čínská civilizace bez mýtů: jazyk, písmo, kultura a dějiny
v kritické perspektivě (NOVINKA) / 10

Florence a Benátky — dvě města, dva příběhy (NOVINKA) / 12

Historie léčebného lázeňství v českých zemích (NOVINKA) / 13

Charita i sbírky v dlouhém 19. století (NOVINKA) / 15

Jak nám digitální technologie — nejen umělá inteligence —
mohou zprostředkovat naše kulturní dědictví? (NOVINKA) / 17

Konverzační jazykový kurz — Francouzština / 19

Krajanské komunity ve světě a jejich čeština (NOVINKA) / 21

Moc staří na učení? Specifika učení se ve třetím věku / 22

Poklady evropského výtvarného umění — 2. ročník / 23

Pozdní antika v Itálii: mezi Římem, Milánem a Ravennou (NOVINKA) / 25

Praktická cvičení z novověké paleografie pro pokročilé XIV. / 27

Příběh archeologie devětkrát jinak (NOVINKA) / 29

Příběh české hudby (NOVINKA) / 30

Vícesemestrální kurzy — probíhající v zimním i letním semestru / 33

Balkán v obrazech: umění a památky světového dědictví I a II (NOVINKA) / 34

Český jazyk a česká kultura ve světovém kontextu I a II / 36

Hudba v českých zemích v proměnách staletí I a II (NOVINKA) / 38

Kondiční cvičení pro seniory — teorie a praxe I a II (1. až 3. skupina) / 39

Konverzační jazykový kurz Angličtina I a II (1. a 2. skupina) / 40

Křesťanství a křesťanská církev v dějinách Evropy I a II (NOVINKA) / 42

Od teorie k praxi, od ideálu k realitě: problémy českého školství I a II
(NOVINKA) / 45

Psychologie I a II / 48

Ruská inteligence v soukolí moci I a II (NOVINKA) / 50

Slova se nepočítají, ani neměří, ale váží I a II (NOVINKA) / 52

Velká a menší díla antického světa I a II (NOVINKA) / 54

Jednosemestrální přednášky a semináře konané pouze v letním semestru / 57

Genealogie pro středně pokročilé. Co se píše mezi řádky? (NOVINKA) / 58

Historické krajiny (NOVINKA) / 59

Jazykový kurz Latina pro středně pokročilé / 60

Když se Pobaltí rozhodovalo samo: meziválečná zkušenost tří států
(NOVINKA) / 62

Konverzační jazykový kurz Němčina / 63

Konverzační jazykový kurz Španělština / 65

Lidská řeč pod drobnohledem / 66

Osobnosti české režie 20. století (NOVINKA) / 67

Osobnosti starověkého Egypta — 1. ročník (NOVINKA) / 69

Z Čech až na konec světa. Kapitoly z dějin cest, cestování a dopravy
(NOVINKA) / 71

ÚVOD

Milé posluchačky, milí posluchači,

mám tu čest, a radost současně, se s Vámi podělit o informaci, že s novým rokem 2026 máme pro Vás k dispozici zcela nový katalog Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, který Vám přiblíží bohatou nabídku vzdělávacích programů, které jsou pro Vás připraveny v blížícím se akademickém roce 2026/2027.

Máte možnost si podle svých osobních zájmů a preferencí zvolit konkrétní kurzy, které jsou nabízeny nejen formou odborných přednášek, ale i specializovaných seminářů, jež Vám umožní získat nové znalosti, dovednosti a kompetence v disciplínách, kterým jste se intenzivně věnovali velkou část života, nebo které jste si vždy přáli studovat, což v různých dobách ne vždy bylo samozřejmostí, a proto z různých důvodů musely zůstat mimo Vaše profesní zaměření. Nebo je možné, že se z Vás stanou posluchači Univerzity třetího věku i z prostého důvodu, že v produktivním věku již nezbývaly síly ani čas na další (sebe)vzdělávání, a proto jste rozhodli až nyní využít možností, které nám nabízí dnešní doba, a věnovat se tématům a vědním oblastem, které byly pro Vás dříve pouhou pomyslnou „velkou cestou do neznáma“.

Je nezpochybnitelné a nejnovější výzkumy českých i zahraničních vědců, zabývajících se edukací seniorů, potvrzují, že vzdělávací aktivity ve vyšším věku představují důležitý faktor, vedoucí ke zlepšení a zkvalitnění života seniorů. Na jedné straně celoživotní vzdělávání rozšiřuje znalosti, dovednosti a kompetence absolventů, na straně druhé nelze opomenout, že výraznou měrou přispívá i k upevnění jejich duševního a fyzického zdraví. Pravidelná setkání a komunikace posluchačů a posluchaček mezi sebou a s vyučujícími nejen že napomáhají předcházet pocitům sociální izolace a osamocení, ale přispívají i k udržení intelektu na vysoké úrovni, což je dnes potřebné i k tomu, aby bylo možné porozumět moderní době. Vzdělávací kurzy Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy jsou proto vytvářeny s výraznou tematickou pestrostí, aby si z nich mohli vybrat všichni zájemci, kteří si ve vyšším věku zamýšlí „načrpat“ nové poznatky a zpestřit si přednáškami a semináři zpravidla páteční den.

Akademický rok 2026/2027 pro naši fakultu znamená 38. ročník Univerzity třetího věku, a proto by někdo mohl říci, že se jedná o rutinní věc či že to děláme jako všichni ostatní, protože edukace seniorů je dnes nezřídka vnímána jako pouhý módní trend. Není tomu tak. Všichni, kteří pro Vás připravili kurzy, jak vlastní přednášející, tak různí administrativní pracovníci, pohlíží na vzdělávání seniorů v univerzitním prostředí jako na společenskou výzvu a na přirozenou součást často skloňované tzv. třetí role, v níž univerzity neplní pouze základní úlohu ve vzdělávací soustavě, ale jsou i aktivními aktéry ve veřejném prostoru.

Novinkou nadcházejícího akademického roku 2026/2027 je také změna v garanci Univerzity třetího věku. Novou garantkou se stává paní proděkanka prof. Eva Voldřichová Beránková, která by ráda program dále rozvíjela jako prostor ke sdílení zkušeností, kritického myšlení a objevování nových témat. Univerzita třetího věku by se měla

stát místem přirozeného mezigeneračního setkávání, sdílení zkušeností a objevování nových výukových trendů. Vedle dlouhodobě oblíbených kurzů se bude nabídka postupně rozšiřovat o kurzy reagující na současné společenské výzvy, například práci s informacemi/ technologiemi či otázky kvality života a aktivního stárnutí. Součástí rozvoje programu je rovněž postupná digitalizace administrativy, včetně možnosti on-line přihlašování do kurzů, která má studium zpřístupnit a technicky usnadnit.

Přeji Vám, abyste si z katalogu zvolili přednášky a semináře, které zaujmou a obohatí Váš současný život a umožní strávit „podzim života“ aktivně ve vysokoškolském prostředí.

PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.
Garant Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy

JEDNOSEMESTRÁLNÍ PŘEDNÁŠKY A SEMINÁŘE KONANÉ POUZE V ZIMNÍM SEMESTRU

Název programu	Katedra/ústav FF UK
Archeologický výzkum bojišť 17. a 18. století (NOVINKA)	Ústav pro klasickou archeologii
Čínská civilizace bez mýtů: jazyk, písmo, kultura a dějiny v kritické perspektivě (NOVINKA)	Katedra sinologie
Florence a Benátky — dvě města, dva příběhy (NOVINKA)	Referát dalšího vzdělávání
Historie léčebného lázeňství v českých zemích (NOVINKA)	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Charita i sbírky v dlouhém 19. století (NOVINKA)	Ústav historie
Jak nám digitální technologie — nejen umělá inteligence — mohou zprostředkovat naše kulturní dědictví? (NOVINKA)	Ústav informačních studií a knihovnictví
Konverzační jazykový kurz Francouzština	Jazykové centrum
Krajanské komunity ve světě a jejich čeština (NOVINKA)	Ústav českého jazyka a teorie komunikace
Moc staří na učení? Specifika učení se ve třetím věku	Katedra andragogiky a personálního řízení
Poklady evropského výtvarného umění — 2. ročník	Ústav pro dějiny umění
Pozdní antika v Itálii: mezi Římem, Milánem a Ravenou (NOVINKA)	Ústav pro klasickou archeologii
Praktická cvičení z novověké paleografie pro pokročilé XIV.	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Příběh archeologie devětkrát jinak (NOVINKA)	Ústav pro archeologii
Příběh české hudby (NOVINKA)	Referát dalšího vzdělávání

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM BOJIŠŤ 17. A 18. STOLETÍ

Odborný garant: Ústav pro klasickou archeologii FF UK
(prof. PhDr. Václav Matoušek, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

V úvodu přednášející seznámí posluchače se vznikem a dosavadním vývojem archeologie vojenství v souvislostech oboru archeologie novověku. Dále se zaměří na hlavní válečné konflikty a vojenství 17. a 18. století. Následně představí základní metody studia: terénní výzkum, studium historických pramenů, zvláštní pozornost bude věnována ikonografickým pramenům i experimentům v oboru historického vojenství. V závěrečné části kurzu představí přednášející průběh a výsledky systematického mezioborového studia válečných událostí raného novověku v Českých zemích a v Německu.

Osnova přednášek:

1. Předmět a struktura kurzu. Komentář k základní odborné literatuře
2. Vznik a vývoj oboru archeologie novověku a archeologie vojenství
3. Metody a prameny studia (terénní výzkum, historické prameny, ikonografické prameny, experimenty)
4. Vojenství a hlavní válečné konflikty v Českých zemích v 17. a 18. století
- 5.-9. Příklady archeologických, resp. interdisciplinárních výzkumů bojišť 17. a 18. století

Přednášející:

prof. Václav Matoušek, CSc.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

Doporučená literatura (výběr):

Blažková, K. a kol. 2020: Bitva u Rakovníka 1620. Rakovník.

Englund, P. 2000: Nepokojná léta. Historie třicetileté války. Praha: Lidové noviny

Fukala, R. 2018: Třicetiletá válka 1618–1648. Pod vítězným praporem. České Budějovice: Veduta.

- Matoušek, V. 2006: Třebel. Obraz krajiny s bitvou. Praha: Academia.
- Matoušek, V. — Hrnčířík, P. — Šámal, Z. 2018: Rozvadov 1621. Výzkum bojiště třicetileté války. České Budějovice: Veduta.
- Matoušek, V. — Janata, T. — Zimová, Z. — Chlíbač, J. 2018: Krajina českých zemí v době třicetileté války v díle Matthäuse Meriana staršího. Praha: Togga.

ČÍNSKÁ CIVILIZACE BEZ MÝTŮ: JAZYK, PÍSMO, KULTURA A DĚJINY V KRITICKÉ PERSPEKTIVĚ

Odborný garant: Katedra sinologie FF UK (Mgr. Lenka Chaloupková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Kurz nabízí systematický a vědecky podložený vhled do vývoje čínské civilizace prostřednictvím vzájemně propojených oblastí: písma, jazyka, literatury, kultury a dějin. Výuka je strukturována chronologicky: nejprve představuje předmoderní vývojové etapy, jejichž prostřednictvím se formovaly základní kulturní a intelektuální rámce čínského světa, a následně ukazuje, jak jsou tyto tradice reinterpretovány, přetvářeny či zpochybňovány v moderní a současné době.

V první části se kurz věnuje dlouhodobým procesům, které utvářely čínskou civilizaci od starověku po raný novověk. Pozornost je věnována vzniku a proměnám čínského písma jako nositele kulturní paměti, vývoji čínštiny a jejích dialektů, formování kulturních institucí a idejí, a také interakcím s okolními kulturami. Analýza vychází z primárních pramenů, archeologických nálezů, literárních textů, výtvarného umění a hudebních tradic.

Druhá část kurzu se zaměřuje na moderní reinterpretace a politické využívání tradice. Ukazuje, jak byly předmoderní koncepty, symboly a narativy přetvářeny v kontextu nacionalismu, státní ideologie, kulturní politiky a současných debat o identitě. Kurz se kriticky vymezuje vůči zjednodušujícím představám o „5000 letech nepřerušené čínské kultury“ a zdůrazňuje, že čínská civilizace je výsledkem komplexních historických procesů, kulturní diverzity a opakovaných politických i společenských zlomů.

Studenti získají schopnost kriticky nahlížet na čínské kulturní dědictví, porozumět jeho historickým vrstvám a orientovat se v hlavních směrech současného výzkumu. Kurz je určen posluchačům, kteří hledají odborně vedený, tematicky provázaný a metodologicky ukotvený pohled na čínskou kulturu v celé její šíři.

Osnova přednášek:

1. Rané kulturní základy: mýty, rituál a archeologické prameny
2. Geneze čínského písma: vznik, funkce a kulturní význam
3. Klasické texty rané Číny
4. Poezie a literární kultura období Chan
5. Vrcholná poezie dynastie Tchang
6. Hudba a rituální praxe ve staré Číně
7. Divadlo doby Jüan a vznik operních tradic

8. Moderní poezie 30. let: literární modernismus

9. Moderní recepce a reinterpretace předmoderní tradice. Způsoby, jimiž moderní stát a populární kultura přetvářejí staré texty, poezii, hudbu a „kulturní dědictví“

Přednášející:

Kolektiv vyučujících Katedry sinologie FF UK

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

FLORENCIE A BENÁTKY — DVĚ MĚSTA, DVA PŘÍBĚHY

Odborný garant: Referát dalšího vzdělávání FF UK
(doc. ThDr. et Mgr. Pavel Helan, Th.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Dvě města — dva příběhy. V dějinách Apeninského poloostrova najdeme mnoho silných příběhů, mezi nimi však vynikají města Florencie a Benátky. Nejen různá geografická poloha, ale také odlišná historie, z nich dělá politické a kulturní fenomény, jež nelze srovnávat. V programu budou jak všeobecné dějiny, tak také vybrané kapitoly umělecké historie v rozpětí od konce 15. do 18. století. Je příznačné, že medicejské dědictví se ve Florencii uzavírá v roce 1743, tisíc let trvání Serenissimy ukončí vpád Napoleona v roce 1797.

Osnova přednášek:

1. Dějiny města I
2. Dějiny města II
3. Florencie Danta Alighieriho
4. Serenissima a její impérium ve Středomoří. Dokumentární svědectví Quattrocenta v díle Vittora Carpaccia
5. Lorenzo Nádherný a vzestup dynastie Medicejských. Florencie v době Girolama Savonaroly a Sandra Botticelliho
6. Přehled dějin města
7. Benátská malířská škola Cinquecenta: Giorgione, Tiziano Vecellio, Paolo Cagliari řečený Veronese a Jacopo Tintoretto
8. Velkovévodství toskánské za Cosima I. Medicejského a jeho dvorní umělec Giorgio Vasari
9. Benátky v období Settecenta a portrétistka Rosalba Carriera

Přednášející:

doc. ThDr. et Mgr. Pavel Helan, Th.D.; Mgr. et Bc. Michaela Krčmová

Doporučená literatura:

Christopher Hibbert: Dějiny Florencie, Praha 1997

Peter Ackroyd: Benátky, Praha 2010

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

HISTORIE LÉČEBNÉHO LÁZEŇSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Jedním z fenoménů, který ovlivňoval v českých zemích lokálně podobu historické krajiny a v řadě případů i rozvoj půdorysu určitého sídla, počet jeho obyvatel, výrobní specializaci v lokalitě a v neposlední řadě její kulturní vývoj v nejširším slova smyslu, je léčebné lázeňství a s ním související lázeňský provoz. Příznivé geologické podmínky vycházející z rozmanitých přírodních poměrů území způsobily, že bylo území České republiky vždy bohaté na přírodní zdroje s léčivými účinky: na termální a minerální vodu, peloidy (slatinu, rašelinu), zřídelní plyny či klimatické podmínky. Světovou proslulost si zajistil zejména tzv. *Lázeňský trojúhelník* v západních Čechách (Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně), jenž je od roku 2021 součástí *Slavných lázeňských měst Evropy* na seznamu *Světového dědictví UNESCO*. Semestrální kurz se v souvislostech zaměří na sledování základní vývojové linie léčebného lázeňství v českých zemích a poukáže na různé faktory, které se v průběhu staletí podílely na budování a rozvoji léčebných lázní, nebo které přispívaly k jejich zániku. Zvláštní pozornost bude věnována historické lázeňské krajině a lázeňské architektuře.

Osnova přednášek:

1. Vývoj lázeňství v českých zemích do 80. let 18. století
2. Barokní lázeňství na příkladu jižních Čech
3. Vývoj lázeňství od závěru 18. a v dlouhém 19. století
4. Vývoj lázeňství v letech 1914–1945
5. Vývoj lázeňství po roce 1945
6. Od „zázračné vody“ k lázeňským krajinám
7. Lázeňské parky v českých zemích v kontextu krajinářské tvorby raného novověku a moderní doby
8. Lázeňská architektura v českých zemích a její specifika
9. Léčebné lázně na území středních Čech a Prahy

Přednášející:

doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.; PhDr. Daniel Kovář;
prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.; PhDr. Filip Binder, Ph.D.;
Mgr. Robert Šrek; doc. PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

CHARITA I SBÍRKY V DLOUHÉM 19. STOLETÍ

Odborný garant: Ústav historie FF UK (doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Dnes a denně čítáme nebo slyšíme v médiích o sbírkách, na které se schází od dobrodinců na konkrétní účely částky v různé výši, ale zároveň se někdy objevují i zprávy o zneužití dobročinnosti. Je tedy na místě se ptát, jakou měly projevy solidarity historii, alespoň v moderní době, v 19. století. V rámci našeho přednáškového cyklu se soustředíme na sbírky, které byly vypisovány ve prospěch postižených různými živelnými pohromami, ve prospěch aktivit „v národním zájmu“ doma i pro Čechy žijící ve Vídni či Slovany bojující na Balkáně za své osvobození, ale také ve prospěch Čechů v pohraničí (národní obranné jednoty). Pozornost budeme věnovat i sbírkám vypisovaným z loajality k domu habsburskému, k němuž jsme historicky patřili, i ve prospěch církevních projektů. Zajímá nás odraz takových sbírek v publicistice, ve veřejném prostoru obecně, ale i v korespondenci a v úředních dokumentech. Cílem výkladu naopak není prostý výčet jednotlivých položek, spíše nás zajímá, a to můžeme také konkrétně ukázat, jaká byla např. struktura sbírek v jednom z regionů. Přednáškový cyklus uzavře přednáška o projektu na záchranu českých dětí z doby první světové války — České srdce. Projekt, symbolicky vystihující soudržnost a soucit s trpícími v těžké době.

Osnova přednášek:

1. Sbírký v národním zájmu: ve prospěch české knihy a vzdělanosti
2. Sbírký v národním zájmu: ve prospěch Čechů a Slovanů v cizině
3. Sbírký v národním zájmu: na zdar Národního divadla a dalších monumentů ve veřejném prostoru
4. Sbírký v národním zájmu: národní obranné jednoty
5. Sbírký v národním zájmu: národní kolek jako typ kolektivního mesiášství
6. Sbírký z loajality k domu habsburskému
7. Sbírký z milosrdenství i pro vlastní reprezentaci: ve prospěch postižených živelnými pohromami, ale i osobními neštěstími
8. Sbírký v regionech: příklad Turnovska a Mnichovohradištska
9. Sbírký v době válečné: případ České srdce

Přednášející:

prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.; PhDr. Lenka Křížová, Ph.D.;

doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.; prof. PhDr. Jiří Pokorný, CSc.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

JAK NÁM DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE — NEJEN UMĚLÁ INTELIGENCE — MOHOU ZPROSTŘEDKOVAT NAŠE KULTURNÍ DĚDICTVÍ?

Odborný garant: Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK
(PhDr. Helena Lipková, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Uprostřed probíhající celospolečenské diskuse o umělé inteligenci a dalších technologiích, které vstupují do našich každodenních životů, představuje jednosemestrální kurz možnosti, omezení a výzvy související s prezentací kulturního dědictví v online prostoru. Budeme se zabývat tím, jak lidé vnímají prezentaci kulturního dědictví, pokud je zprostředkováváno v digitální podobě za pomoci nejrůznějších technologií, včetně nástrojů umělé inteligence nebo virtuální reality. Účastníci kurzu se tak mohou seznámit s tím, jak a kde se technologie v této oblasti nasazují, i jak mohou oni sami technologie využít k objevování naší kulturní historie. Kurz je připraven jako průřez zajímavostmi z různých oblastí. Jednotlivá témata jsou proto věnována hradům a zámkům, historickým i digitálním knihovnám, muzeím, online filmům, hudbě, trendům v počítačových hrách i fenoménu tzv. digitálního náboženství.

Osnova přednášek:

1. Kulturní dědictví v digitálním prostředí
2. Vidět minulost novými očima: Jak technologie mění dějepis
3. Svět digitálních expozic. Virtuální výstavy a muzejní mobilní aplikace
4. Nemovité kulturní památky a jejich otisk ve virtuálním prostoru
5. Knihovna, která nikdy nezavírá. Digitální knihovny a distribuce e-knih
6. Znovuzrození ztracených prostor. Virtuální rekonstrukce historických knihoven
7. Od gramofonu ke streamu. Jak dnes posloucháme a sledujeme hudbu a film
8. Počítačové hry jako zprostředkovatel historických událostí
9. Hledání transcendence: Spiritualita a náboženství v digitálním prostoru

Přednášející:

doc. Jindřich Marek, Ph.D.; Mgr. et Mgr. Čeněk Pýcha, Ph.D.;

Mgr. Nina Wančová, Ph.D.; PhDr. Helena Lipková, Ph.D.;

Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D. a další

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ FRANCOUZŠTINA

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (Mgr. Ladislava Dolanová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 1300,-

Kurz není určen pro úplně začátečníky, předpokládá se základní konverzační úroveň — viz níže uvedený popis předpokládané úrovně.

Max. počet účastníků kurzu je 22 osob.

Popis předpokládané úrovně:

Kurz je určen zájemcům z řad seniorů, kteří již ovládají základní gramatická pravidla a potřebují se naučit vyjadřovat v běžných situacích. Rozumí větám a často používaným výrazům, vztahujícím se k oblastem, které se jich bezprostředně týkají (rodina, nákupy, bydlení, zaměstnání). Dokáží komunikovat prostřednictvím jednoduchých úloh, jež vyžadují přímou výměnu informací o běžných skutečnostech. Umí používat základní typy vět a komunikovat o sobě a jiných lidech, o tom, co dělají, o záležitostech týkajících se jejich nejnaléhavějších potřeb. Mají základní jazykový repertoár, který jim umožňuje, aby se vyjadřovali v rámci každodenních předvídatelných situací jednoduchou formou.

Anotace:

Kurz se zaměří na rozvoj produktivních i receptivních jazykových dovedností seniorů (na samostatný ústní projev, vedení dialogu, porozumění psanému nebo vyslechnutému textu), příp. psaní vybraných typů textů s konkrétním cílem osvojování, resp. opakování a upevňování základních gramatických struktur a lexikálních jednotek nezbytných pro realizaci obecných komunikačních záměrů. Podnětem k diskusi budou různé typy dokumentů (psané texty, video, audio). Kurz se obsahově věnuje všeobecným tematickým okruhům s přihlédnutím k dané jazykové oblasti (společenské konvence, kultura, média, historie, společenské problémy současnosti apod.).

Osnova přednášek:

1. Les relations franco-tchèques
2. L'histoire de la France
3. La cuisine française, la gastronomie
4. La musique, la chanson française
5. Le cinéma
6. La vie culturelle
7. La littérature contemporaine
8. Le tourisme, les régions de France
9. Le monde francophone

Přednášející:

Mgr. Kristýna Švorcová

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

KRAJANSKÉ KOMUNITY VE SVĚTĚ A JEJICH ČEŠTINA

Odborný garant: Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK
(doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Program je zaměřen na širokou problematiku českého jazyka a kultury v zahraničních komunitách od pobělohorské doby až po současnost. Přednášející představí jednotlivé české krajanské komunity ve světě (od Spojených států přes Latinskou Ameriku až po rumunský Banát, Volyň a komunity na Sibiři) a jejich unikátní jazykový vývoj, a to nejprve v historickém přehledu a poté jejich současný stav.

Osnova přednášek:

1. České krajanské komunity ve světě, čeština v Horních Uhrách
2. Pobělohorská čeština v exilu na území dnešního Německa a Polska
3. Komunity v USA a jejich jazykový vývoj
4. Češi a čeština v rumunském Banátu, v Chorvatsku, Srbsku a Bulharsku
5. Češi a čeština na území bývalého carského Ruska a sekundární migrace (Argentina, Paraguay)
6. Češi a čeština v severobosenských vesnicích
7. Češi a čeština v Rakousku se zaměřením na Vídeň
8. Šíření a udržování češtiny za hranicemi ČR jako součást kulturního dědictví
9. Proměny a současný stav výuky češtiny v krajanských školách a na zahraničních univerzitách

Přednášející:

Mgr. Alena Andrlová Fidlerová, Ph.D.; doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.;
PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.; dr. Eva Eckert; PhDr. Mgr. Bc. Marie Bergerová, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

MOC STAŘÍ NA UČENÍ?

SPECIFIKA UČENÍ SE VE TŘETÍM VĚKU

Odborný garant: Katedra andragogiky a personálního řízení FF UK
(PhDr. Michal Šerák, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Záměrem přednášek je seznámení se specifiky vzdělávání a učení (se) v pozdějších fázích života. Postupující technologizace společnosti a proměna sociálních, ekonomických, politických nebo kulturních sfér života má za následek zvýšené nároky na znalosti a dovednosti každého člena společnosti. Stále větší důraz je proto kladen na nutnost učení se i ve starším věku. Velmi častým problémem je však přetrvávající stereotypizace, neresppektování či neznalost projevů stárnutí, které mohou mít vliv na kvalitu a efektivitu učení, a v neposlední řadě i nízké sebevědomí samotných potenciálních studujících. Platí nicméně, že pravidelná duševní činnost, kreativní přemýšlení a učení se novým věcem mají na schopnost úspěšně se zapojit do vzdělávacího procesu podstatně větší vliv než samotný věk.

Cílem programu je proto zaměřit se na jednotlivé aspekty ovlivňující proces učení a poukázat na nejčastější chyby či problémy. Zvláštní pozornost bude věnována problematice paměti, stresu při učení, koncentraci nebo proměnám kognitivních schopností. Absolvování programu by mělo umožnit účastníkům zkvalitnit proces vlastního učení.

Osnova přednášek:

1. Stárnutí a stáří v optice vědy
2. Demografické stárnutí České republiky
3. Možnosti a bariéry vzdělávání ve třetím věku
4. Stárnutí mozku, jeho příčiny a projevy
5. Paměť a stárnutí; trénování paměti
6. Fáze procesu učení: osvojování a upevňování
7. Stres a jeho dopad na kvalitu učení, základní principy zvládnání stresu
8. Zásady efektivního učení se ve třetím věku
9. Aktuální nabídky vzdělávacích a volnočasových aktivit pro seniory v České republice

Přednášející:

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

POKLADY EVROPSKÉHO VÝTVARNÉHO UMĚNÍ — 2. ROČNÍK

Odborný garant: Ústav pro dějiny umění FF UK (Ing. Petr Macek, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Určeno výhradně posluchačům 1. ročníku kurzu v akademickém roce 2025/2026.

Anotace:

Soubor přednášek představuje základní oblasti evropského umění od počátků středověku do přelomu 19. a 20. století. Ve vybraných, samostatně koncipovaných kapitolách věnovaných různým druhům umělecké činnosti budou předními specialisty sledovány výrazné stylové roviny představované na typických uměleckých dílech. Předmětem pozornosti budou otázky umělecko-historické, metodologické a estetické. Důraz bude kladen na obecné charakteristiky jednotlivých etap proměn evropského umění včetně postižení vazeb ke kulturní historii i našemu umění.

Osnova přednášek:

1. Raně křesťanské umění
2. Evropské středověké profánní umění
3. Sochařství evropské gotiky
4. Sochařství raného novověku v Evropě
5. Barokní architektura v Itálii
6. Barokní architektura ve Velké Británii
7. Impresionismus
8. Evropské umění kolem r. 1900
9. Evropské umění ve 20. století

Přednášející:

Mgr. et Mgr. Jan Dienstbier, Ph.D.; prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D.;
prof. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.; Mgr. Kateřina Adamcová, Ph.D.;
Ing. Petr Macek, Ph.D.; doc. PhDr. Richard Biegel, Ph.D.; Mgr. Petr Šámal, Ph.D.;
prof. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.; PhDr. Terezie Nekvindová, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu ve 2. ročníku.

Inspirace k volbě tématu závěrečné práce:

Písemnou práci je možné zpracovat více způsoby. Doporučujeme vybrat a popsat konkrétní umělecké dílo blízké zpracovateli. Po shromáždění relevantní literatury jej pak

zařadit do širšího kontextu. Současně je možné reagovat na vybranou teoretickou práci, či zásadnější uměnovědný článek. Práci lze pojmut i v rámci obecnějších dějin kultury a historie. Další oblastí je památková péče. Zde je možné zamýšlet se nad přístupem k významným památkám, případně zhodnotit realizované památkové akce. Autor se může zamýšlet i nad obecnějším vztahem k historickému dědictví a jeho ochraně.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

POZDNÍ ANTIKA V ITÁLII: MEZI ŘÍMEM, MILÁNEM A RAVENNOU

Odborný garant: Ústav pro klasickou archeologii FF UK
(Mgr. Helena Tůmová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Jak se měnilo římské umění na přelomu pozdní antiky a raného středověku? Jaké důsledky měla geopolitická situace 5. a 6. století v umění a architektuře Apeninského poloostrova a jak formovala raně středověké umění? Jak fungoval pozdně antický obchod a které oblasti spojoval? Na tyto a mnohé další otázky se zaměří cyklus přednášek, který seznámí posluchače s vývojem pozdně antického a raně křesťanského umění v západních oblastech římské říše od 2. do 7. st. po Kr., a to zejména s ohledem na okruh umění Říma jako *caput orbis* a dočasných císařských sídel (*sedes imperii*) Milána a Ravenny. Důraz bude kladen na vývoj sakrální architektury, křesťanská pohřebiště a ikonografii, nástěnné malířství, mozaiky, sochařské umění, sarkofágy i drobné umění (slonovinové řezby).

Osnova přednášek:

1. Konstantin a jeho doba. Počátky monumentální křesťanské architektury a výzdoba basilik
2. Římské katakomby a křesťanská ikonografie
3. Antická pinakotéka: hypogeum via Dino Compagni a výzdobné cykly
4. Císařská ikonografie ve výzdobě katakomb a křesťanských basilik
5. Císařský Milán: topografie, architektura, umění
6. Z Milána do Ravenny: Ravenna jako nové *sedes imperii* po r. 402 (architektura)
7. Ravenna mezi východem a západem: sarkofágy, ikonografie
8. Ravennské mozaiky a San Apollinare in Classe
9. Ostrogótské království a Ravenna: Theodorich, *rex barbaricus*? Justinianovo „*renovatio imperii*“

Přednášející:

Mgr. Helena Tůmová, Ph.D. ve spolupráci se zvanými hosty

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

Doporučená literatura (výběr):

- Brown, P. *Autorita a posvátné. Aspekty christianizace římského světa*, Praha 1995
- Clauss, M. *Konstantin Veliký. Římský císař mezi pohanstvím a křesťanstvím*, Praha 2005
- Deichmann, F. W. *Rom, Ravenna, Konstantinopel, Nather Osten. Gesammelte Studien zur spätantiken Architektur, Kunst und Geschichte*, Wiesbaden 1982.
- Deichmann, F. W. *Ravenna. Hauptstadt des spätantiken Abendlandes*. Band II, 3 Teil, Stuttgart 1989
- Meier, M. *Justinián. Život a vláda východořímského císaře*, Praha 2009.
- Tůmová, H. — Cirelli, E. Contacts, exchange and marble supply in Late Antique Ravenna and the port of Classe, *Studia Hercynia* XXVI/2 (2022), 55–88.
- Ward-Perkins, B. *From classical antiquity to the Middle Ages: urban public building in northern and central Italy a. d. 300–850*, Oxford University Press 1984
- Wickham, Ch. *The Inheritance of Roma. A History of Europe from 400 to 1000*, London 2010

PRAKTICKÁ CVIČENÍ Z NOVOVĚKÉ PALEOGRAFIE PRO POKROČILÉ XIV.

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 1100,-

Anotace:

Cílem semináře je prohloubení dovedností praktického čtení paleograficky náročnějších raně novověkých a novověkých textů (především jazykově německých, ale i českých, okrajově latinských — vzhledem k tomu, že tyto texty jsou psány humanistickým písmem), a to na příkladu pramenů úřední i neúřední provenience. Součástí semináře je základní analýza daných písemností.

Předpoklady:

Kurz je určen pro stávající posluchače, může být doplněn do celkového počtu 25 účastníků. Podmínkou pro nově zapsané posluchače je již zkušenost s praktickým čtením paleografických textů, výhodou je alespoň dobrá pasivní znalost němčiny.

Osnova přednášek:

1.-9.: praktické čtení paleografických textů včetně jejich analýzy.

Přednášející:

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.; doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.;
doc. PhDr. Mlada Holá, Ph.D.

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Bastl Ondřej — Pátková Hana, *Texty k výuce diplomatiky*, Praha 2004.

Bobowski Kazimierz, *Skróty w piśmie neogotyckim. Na postawie materialu śląskiego od początku XVI do połowy XX wieku*, Wrocław 1994.

Dülfer Kurt — Korn Hans-Enno, *Gebräuchliche Abkürzungen des 16.-20. Jahrhunderts*, Marburg 2009.

Dülfer Kurt — Korn Hans-Enno, *Schrifttafeln zur deutschen Paläographie des 16.-20. Jahrhunderts*, 192007.

- Ebelová Ivana, *Klíč k novověké paleografii*, Praha ¹2004, ²2016, ³2020
- Hlaváček Ivan — Kašpar Jaroslav — Nový Rostislav, *Vademecum pomocných věd historických*, Praha ¹1988, ²1993, ³1997, ⁴2002.
- Hledíková, Zdeňka — Kašpar, Jaroslav — Ebelová, Ivana, *Paleografická čítanka*, Praha 2000, ²2000, ³2014, ⁴2023 (http://pvh.ff.cuni.cz/paleografie/paleo_text.htm).
- Húščava Alexander, *Dejiny a vývoj nášho písma*, Bratislava 1951.
- Kaňák Bohdan, *Paleografické texty*, 1. sešit Olomouc 1994, 2. sešit Olomouc 1999, ²2002.
- Pátková Hana, *Cvičení z pozdně středověké paleografie*, Praha 2001.
- Zouhar Jakub — Horáková Lenka, *Paleografická čítanka novověkých diplomatických textů*, Hradec Králové 2007.

PŘÍBĚH ARCHEOLOGIE DEVĚTKRÁT JINAK

Odborný garant: Ústav pro archeologii FF UK (doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Kurz nabídne posluchačům devět témat, které nejsou spojeny chronologickým rámcem, ale spojuje je příběh archeologie. Od připomínky jejích dějin, přes zajímavé detaily mladší doby kamenné, doby bronzové, starší fáze doby železné a doby kolem změny letopočtu, za vlády krále Marobuda. A na závěr se posluchačům odkryje životní příběh jednoho archeologa...

Osnova přednášek:

1. Prehistorie jako nezapsaná minulost
2. Příběh české archeologie
3. Neolit — poslední skutečná revoluce
4. Archeologie a veřejnost — rozumíme si?
5. Lidé a život v době bronzové
6. Zkvašené dějiny
7. Dark Earth kolem nás
8. Marobud a jeho Markomani
9. A léta běží ... aneb život jednoho archeologa

Přednášející:

PhDr. Zuzana Bláhová Sklenářová, Ph.D.; doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.;

Mgr. Zuzana Golec Mírová; PhDr. Pavel Burgert, Ph.D.;

doc. PhDr. Petr Květina, Ph.D.; PhDr. Karel Sklenář, DrSc.;

Mgr. Martin Janovský, Ph.D.; Mgr. Zdeněk Beneš

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Vybraná literatura k jednotlivým tématům bude uvedena přednášejícími při jednotlivých přednáškách.

PŘÍBĚH ČESKÉ HUDBY

Odborný garant: Referát dalšího vzdělávání FF UK (Lukáš Hurník, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Jak se vyvíjela česká hudba? Co převzala ze světa a co jsme vymysleli my?

Osnova přednášek:

1. Česká gotika a renesance
2. Rané baroko
3. Vrcholné baroko
4. Rodící se klasicismus
5. Vrcholný klasicismus
6. První romantici
7. Velcí romantici
8. Česká moderna a neoklasicismus
9. Česká hudba ve světě

Přednášející:

Lukáš Hurník, Ph.D.

Mgr. Štěpán Hurník

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Vlasta Reitererová: Česká hudba

Lukáš Hurník: Klasická hudba zvenčí i zevnitř

VÍCESEMESTRÁLNÍ KURZY — PROBÍHAJÍCÍ V ZIMNÍM I LETNÍM SEMESTRU

Název programu	Katedra/ústav FF UK
Balkán v obrazech: umění a památky světového dědictví I a II (NOVINKA)	Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií
Český jazyk a česká kultura ve světovém kontextu I a II	Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících
Hudba v českých zemích v proměnách staletí I a II (NOVINKA)	Ústav hudební vědy
Kondiční cvičení pro seniory — teorie a praxe I a II (1. až 3. skupina)	Katedra tělesné výchovy
Konverzační jazykový kurz — Angličtina pro seniory I a II (1. a 2. skupina)	Jazykové centrum
Křesťanství a křesťanská církev v dějinách Evropy I a II (NOVINKA)	Ústav historie
Od teorie k praxi, od ideálu k realitě: problémy českého školství I a II (NOVINKA)	Katedra pedagogiky
Psychologie I a II	Katedra psychologie
Ruská inteligence v soukolí moci I a II (NOVINKA)	Ústav východoevropských studií
Slova se nepočítají, ani neměří, ale váží I a II (NOVINKA)	Referát dalšího vzdělávání
Velká a menší díla antického světa I a II (NOVINKA)	Ústav řeckých a latinských studií

BALKÁN V OBRAZECH: UMĚNÍ A PAMÁTKY SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ I A II

Odborný garant: Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií FF UK
(Mgr. et Mgr. Jarmila Horáková, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Přednášky z cyklu „Balkán v obrazech: umění a památky světového dědictví“ představí známější i méně známé podoby jednoho z nejrozmanitějších evropských regionů. Zaměří se na architekturu, výtvarné umění a historicky cenné kulturní památky v jednotlivých státech a uvede je do širších souvislostí s použitím vizuálních podkladů či případových studií. Posluchači se seznámí s Balkánem jako prostorem, kde se mísí a rozvíjí dědictví starověku, Byzance, Osmanské říše, západoevropských tradic a místních, nejen slovanských kultur. Je určen nejen pro zájemce o Balkán a jeho poznávání, ale rovněž i o dějiny umění a světové kulturní dědictví.

Osnova přednášek:

1. Rumunské památky UNESCO — historie a současnost
2. Nehmotné světové dědictví Chorvatska
3. Dílo slovinského architekta Jože Plečnika v Lublani
4. Když Srbsko tančí, slaví a zpívá
5. Lahuta a polyfonie v albánském pojetí
6. Dílo Jože Plečnika v Česku
7. Rumunská architektura: Od dřevěných kostelů po Ceaușescův palác
8. Svatyně Dea, Butrint a jeho okolí
9. Bulharsko v tvorbě českých malířů působících na Balkáně (Jan Václav Mrkvička, Jaroslav Věšín, Jan Vochoč)
10. Mezi císaři a mnichy: Gamzigrad a Studenica
11. Korca a její (nejen) pravoslavné památky
12. Umění a památky světového dědictví ve Slovinsku
13. Rumunské malířství a sochařství 19. a 20. století: Anton Chladek, Nicolae Grigorescu, Constantin Brâncuși a další
14. Architektura a příroda Chorvatska
15. Škofjelošský passion ve Slovinsku — nejstarší divadelní představení svého druhu
16. Shkodra a její (nejen) katolické umění
17. Bulharské kláštery jako klenoty ducha, výtvarného umění a architektury
18. Moldavská kultura v českém prostředí: literatura, film a hudba

Přednášející:

prof. PhDr. Alenka Jensterle Doležal, CSc.; doc. PhDr. Marcel Černý, Ph.D.;
Mgr. Orkida Backus Borshi, Ph.D.; Mgr. Sandra Vlanić; Mgr. Romana Pastuović;
Mgr. et Mgr. Jarmila Horáková, Ph.D.

Forma ukončení: Závěrečný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

ČESKÝ JAZYK A ČESKÁ KULTURA VE SVĚTOVÉM KONTEXTU I A II

Odborný garant: Ústav bohemistiky pro cizince a komunikaci neslyšících FF UK
(PhDr. Jiří Hasil, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Program *Český jazyk a česká kultura ve světovém kontextu* navazuje na stejnojmenný kurz realizovaný v akademickém roce 2025/2026. Kurz se bude snažit ukázat místo českého jazyka a české kultury v evropské a světové kultuře. V zimním semestru se přednášející soustředí především na český jazyk a jeho místo mezi jazyky Evropské unie i mezi jazyky světovými, zatímco v semestru letním bude pozornost věnována české kultuře, vědě i historii a jejich místu v kultuře světové. Zájemci se též seznámí s jazykovými ostrovy v zahraničí a s pohledem cizinců na český jazyk a českou kulturu. Kurz bude zakončen seminární prací a obsah jednotlivých přednášek bude aktualizován podle současné situace.

Osnova přednášek:

1. Čeština a česká kultura v evropském a světovém kontextu; čeština jako jazyk rodný, cizí a druhý
2. Cizinci mluví česky; sociokulturní kontext; typické chyby cizinců v češtině, komunikace s cizincem
3. Čeština v zahraničí; jazykové enklávy a ostrovy; bohemistická pracoviště v zahraničí
4. Přejatá slova v češtině, přejímky z češtiny v cizích jazycích
5. Kontrastivní pohled na češtinu a cizí jazyky
6. Gramatika ve výuce češtiny pro cizince; problémy lingvodidaktické
7. Slovní zásoba ve výuce češtiny pro cizince; co jsou české reálie
8. Významní Češi v cizině
9. Program vlády ČR na podporu českého kulturního dědictví v zahraničí
10. Česká věda v evropském a světovém kontextu
11. Česká literatura v evropském kontextu
12. Obraz Prahy v zahraniční literatuře
13. České dějiny očima cizinců
14. Česká architektura v evropském a světovém kontextu
15. České výtvarné umění v evropském a světovém kontextu
16. Je česká hudba světová?

17. České divadlo a film v evropském a světovém kontextu

18. Je česká kultura světová?

Přednášející:

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.; PhDr. Jiří Hasil, Ph.D.;

PhDr. Tomáš Vučka; Mgr. Jana Dolenská

Forma ukončení: Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

HUDBA V ČESKÝCH ZEMÍCH V PROMĚNÁCH STALETÍ I A II

Odborný garant: Ústav hudební vědy FF UK (Mgr. Jan Baťa, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Dvousemestrální kurz se zaměří na základní přehled dějin evropské hudby od středověku do současnosti s exkurzem do hudby mimoevropské. Jeho smyslem není podat vyčerpávající výklad ke každému období, nýbrž stručně vystihnout jeho charakteristické rysy, podobu hudebního jazyka, dobových hudebních druhů a institucí. Díky tomu bude možné přehledně pozorovat proměnu evropského hudebního myšlení od prvních dokladů až po dnešní dobu a zasadit ho do kontextu globalizované hudební kultury.

Osnova přednášek:

1. Úvodní lekce — česká hudba, hudba v Čechách, hudba v českých zemích
- 2.-3. Hudba v českých zemích od počátků do roku 1420
- 4.-5. Hudba v českých zemích od husitství do Bílé hory
- 6.-7. Hudba v českých zemích v období baroka
- 8.-9. Hudba v českých zemích v období klasicismu
- 10.-13. Hudba v českých zemích v 19. století
- 14.-18. Hudba v českých zemích v 20. a 21. století

Přednášející:

Mgr. Jan Baťa, Ph.D.; doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D.; prof. PhDr. David Eben, Ph.D.;

Mgr. Tereza Havelková, Ph.D.; doc. Mgr. Marc Niubo, Ph.D.;

PhDr. Miroslav Pudlák, CSc.; Mgr. Markéta Štědronská, Ph.D. a další

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu ve 2. semestru.

Inspirace k volbě tématu závěrečné práce:

Kryštof Harant z Polžic; Kantorská hudba; Hudební avantgarda v meziválečném Československu; Jan Rychlík; Hudební underground v normalizačním Československu

Osvědčení o absolvování:

Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

KONDIČNÍ CVIČENÍ PRO SENIORY — TEORIE A PRAXE I A II (1. AŽ 3. SKUPINA, ANOTACE PLATÍ PRO VŠECHNY SKUPINY)

Odborný garant: Katedra tělesné výchovy FF UK (Mgr. Zdeňka Hrazdírová)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 1100,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet účastníků kurzu v jedné skupině je 50 osob.

Anotace:

Praktické hodiny posilovacích a protahovacích cvičení mají za cíl zlepšení fyzické kondice, svalové pružnosti a psychické pohody. Vyrovnávání svalových dysbalancí se provádí s použitím různého náčiní — overbalů, širokých gum, ručníků, činek apod.

Osnova přednášek:

I. Teorie :

1. Význam fyzické zdatnosti u seniorů
2. Technika dýchání
3. Svalová dysbalance - hyperaktivní a ochabující svalové skupiny
4. Pokyny ke cvičení

II. Praxe :

1. Kondiční posilovací cvičení
2. Protahovací cvičení
3. Dechová cvičení
4. Vyrovnávací cvičení bez náčiní i s použitím overbalů, činek, ručniku, s širokou gumou
5. Rehabilitační cvičení s tenkou gumou
6. Relaxační cvičení
7. Jednoduché country tance

Lektorka:

Mgr. Zdeňka Hrazdírová

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ ANGLIČTINA I A II (ANOTACE PLATÍ PRO 1. I 2. SKUPINU)

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (Mgr. Ladislava Dolanová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 1300,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet účastníků kurzu je 25 osob.

Anotace:

Kurz je určen pro posluchače a posluchačky s pokročilejší znalostí anglického jazyka. Zaměřuje se na rozvoj produktivních i receptivních jazykových dovedností seniorů (porozumění psanému nebo vyslechnutému textu, samostatný ústní projev (monolog i dialog, diskuze) s cílem zopakovat si, upevnit a rozvíjet slovní zásobu a gramatiku tak, aby byl posluchač po absolvování kurzu schopen komunikovat v anglickém jazyce v běžných situacích i vyjádřit své myšlenky a názory o složitějších problémech. Témata jsou rozvržena vždy do dvou lekcí kurzu a jsou vybrána tak, že se vztahují jak k osobnímu životu, tak ke kulturním a společenským událostem v současnosti. Ke každému tématu je připraven studijní materiál rozvíjející všechny čtyři jazykové dovednosti (poslech s porozuměním, čtení, psaní, mluvení) a obsahující specifickou slovní zásobu a cvičení zaměřená na vybrané gramatické struktury. Tyto pracovní listy používají posluchači a posluchačky ve dvou po sobě jdoucích lekcích (připravuje vyučující v kurzu).

Osnova přednášek:

1. Introduction
- 2.-3. Aussielande & Kiwiland
- 4.-5. TV/streams/podcasts
- 6.-7. Stereotypes
- 8.-9. Democracy
- 10.-11. Hedging and boosting in language
- 12.-13. Pp-music of the 1960a (Beatles et al)
- 14.-15. Myths of the history
- 16.-17. Shopping
18. Revision + Test

Přednášející:

PhDr. Marie Hanzlíková

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

KŘESŤANSTVÍ A KŘESŤANSKÁ CÍRKEV V DĚJINÁCH EVROPY I A II

Odborný garant: Ústav historie FF UK (doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Křesťanství tvoří již téměř dva tisíce let jeden ze základních pilířů evropské civilizace. Po staletí působilo nejrozšířenější světové monoteistické náboženství na miliony věřících, formovalo evropskou identitu a ovlivňovalo zásadním způsobem vývoj umění i duchovní kultury a vzdělanosti. Pod vlivem křesťanských ideálů byly definovány základy morálního kodexu a hodnotového systému, který prostupoval realitou každodenního života evropské společnosti. Kromě toho se církevní instituce v minulosti dostaly také do pozice významných činitelů v politické a hospodářské sféře.

Přednášky dvousemestrálního cyklu nabídnou posluchačům U3V komplexní pohled na problematiku křesťanství jako náboženství a také církevních dějin jako dějin institucí s křesťanstvím spjatým. V širokém tematickém i chronologickém rozpětí od počátků křesťanství až po dobu rané modernity se zaměří jak na konkrétní jevy a události, tak na obecné souvislosti. Pozornost bude věnována nejen poměrům v latinské západní a střední Evropě, ale také zemím náležejícím k okruhu východní pravoslavné civilizace, a dále pluralitě křesťanských vyznání a církevních struktur. Posluchači tak nahlédnou do dějin papežství a koncilů, do spirituality a každodennosti řeholních řádů i specifiky kacířských proudů.

Osnova přednášek:

1. Zrození křesťanství a církev v apoštolském věku
2. Křesťanství v římské říši
3. Modli se a pracuj! Řeholníci a jejich kláštery
4. Žena ať v církvi mlčí? Ženský řeholní život
5. Žena ať v církvi mlčí? Svěťice
6. Hereze, kacíři a inkvizice
7. Pravoslaví — původní víra apoštolské církve?
8. Byzantské misie u Slovanů (Morava, Bulharsko, Rus)
9. Křížové výpravy jako fenomén středověkých dějin
10. Duchovní rytířské řády
11. Křesťanská církev jako garant středověké vzdělanosti
12. Lidová zbožnost
13. Z historie koncilů

14. Křesťanská církev mezi schismatem a unií
15. Nic než víra? Jan Hus — Martin Luther — Jan Kalvín
16. Tridentýský koncil a katolická reforma
17. Reformace v anglosaském světě: anglikáni a presbyteriáni
18. Papežství a papežské volby v proměnách staletí

Přednášející:

PhDr. Pavla Chmelíková; PhDr. Pavel Smrž, Ph.D.; Mgr. et Mgr. Martin Šenk, Ph.D.;
 doc. PhDr. ThLic. Drahomír Suchánek, Ph.D., Th.D.; PhDr. Alena Zvířecí, Ph.D.;
 PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.

Forma ukončení: Závěrečný písemný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 3. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

Doporučená literatura:

- Antonín Robert a kol., Čtvrtý lateránský koncil a české země ve 13. a 14. století, Praha 2020.
- Barber Malcolm, Noví rytíři: dějiny templářského řádu, Praha 2006.
- Bogdan Henry, Řád německých rytířů, Praha 2009.
- Buben Milan M., Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích I-IV, Praha 2002-2018.
- Cardini Franco, Jeruzalém, Praha 2015.
- Dahlheim Werner, U kolébky Evropy. Odkaz antického Říma, Praha 2006.
- Dostálová Růžena, Byzantská vzdělanost, Praha 2003.
- Dvoříšková-Malá Dana — Zelenka Jan, Ženy a děti ve dvorské společnosti, Praha 2015.
- Faeron Mike, Martin Luther, Jindřichův Hradec 2002.
- Frank Karl Suso, Dějiny křesťanského mnišství, Praha 2003.
- Ginzburg Carlo, Noční příběh: sabat čarodějnic, Praha 2003.
- Chalupa Jiří, Inkvizice: Stručné dějiny hanebnosti, Praha 2007.
- Jedin Hubert, Malé dějiny koncilů, Praha 1990.
- Ježková Alena, Tichá srdce. Kláštery a jejich lidé, Praha 2019.
- Just Jiří — Nešpor Zdeněk R. — Matějka Ondřej, Luteráni v českých zemích v proměnách staletí, Praha 2009.
- Kinzig Wolfram, Pronásledování křesťanů v antice, Červený Kostelec 2022.
- Kosidowski Zenon, Na počátku bylo slovo, Praha 1992.
- Lambert Malcolm, Středověká hereze, Praha 2000.
- Le Goff Jacques, Intelektuálové ve středověku, Praha 1999.
- Le Goff Jacques, Středověká imaginace, Praha 1997.
- Lohse Bernhard, EPOCHY dějin dogmatu, Jihlava 2003.
- Macková Marie, Voršilky v Čechách do roku 1918, Pardubice 2007.
- Markschies Christoph, Mezi dvěma světy: Dějiny antického křesťanství, Praha 2005.

- Mayer Hans Eberhard, Dějiny křížových výprav, Praha 2013.
- Molnár Amedeo, Na rozhraní věků. Cesty reformace, Praha 2007.
- Niemojowska Maria, Poslední Stuartovci, Praha 2002.
- Nodl Martin — Šmahel František (eds.), Člověk českého středověku, Praha 2002.
- Oberste Joerg, „Křížová výprava“ proti albigenským: kacířství a mocenská politika ve středověku, Praha 2014.
- Ohler Norman, Cestování ve středověku, Praha 2003.
- Ohler Norman, Náboženské poutě ve středověku a novověku, Praha 2002.
- Pacovský Karel, Svatojiřský klášter v Praze očima pisatelů doby předhusitské, Praha 2023.
- Picková Dana, Velké ruské dějiny I. Od Rusi k moskevskému carství, Praha 2023.
- Pokorný Petr, Ježíš Nazaretský: Historický obraz a jeho interpretace, Praha 2005.
- Pořízka Jiří, Řád maltézských rytířů: z Palestiny na Via Condotti, Praha 1997.
- Pospíšil Ctirad Václav, První nikajský koncil (325–2025): historie, teologie a přetrvávající význam, Praha 2025.
- Rendina Claudio, Příběhy papežů: dějiny a tajemství, Praha 2005.
- Runciman Steven, Pád Cařihradu, Praha 2003.
- Rychlík Jan, Dějiny Bulharska, Praha 2000.
- Seibt Ferdinand, Karel V.: císař a reformace, Praha 1999.

OD TEORIE K PRAXI, OD IDEÁLU K REALITĚ: PROBLÉMY ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ I A II

Odborný garant: Katedra pedagogiky FF UK (doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Od teorie k praxi a od ideálu k realitě bývá vždy daleko. Život nám rozdíl mezi skutečností a tím, co bychom si představovali jako ideální stav, ukazuje někdy až příliš dramaticky. Rozpor mezi tím, co bychom si přáli a tím, co je aktuálně k dispozici, se nás osobně dotýká ve výchově dětí. Prožíváme jej intenzivně v oblasti vzdělávání, ve školství, Všechny vzdělávací reformy jako by byly *a priori* odsouzeny k nezdaru, pomyslíme-li na propastný rozdíl mezi jejich deklarovanými cíli a sliby, jež sebou přinášejí na straně jedné a edukační realitou škol, jichž se reformní úsilí dotýká, na straně druhé. Realita vždy pokulhává za pomyslným ideálem.

Tuto problematiku řeší tým pedagogů z KPED FF UK v cyklu přednášek U3V v různých podobách, které sahají od koncepčních témat školských reforem a hodnot v české společnosti až po ryze konkrétní problémy hodnocení žáků či uplatňování spravedlnosti v pedagogickém působení učitelů. Přednášky představí školu nejen jako prostředí určené primárně ke vzdělávání dětí, ale též jako prostor pro jejich kultivaci v hodnotové a mravní citlivosti, potažmo jako místo, kde se společnost vyrovnává s novými a rychle se měnícími (nejen technologickými) nároky současného světa. Budeme se rovněž zabývat tím, jak by měl vypadat optimální vztah mezi teorií a praxí ve vzdělávání, jaký je význam teorie pro vzdělání a co se dnes myslí tzv. výchovou a vzděláváním pro život. V neposlední řadě se dotkneme i otázky, zda má ještě v současné společnosti místo nějaký ideál vzdělání a jak se k němu případně vztahovat.

Osnova přednášek:

1. Poslání a funkce školy
2. Hodnoty v české společnosti a ve vzdělávání
3. Učitel jako aktér sociální spravedlnosti ve vzdělávání
4. Škola jako prostor sociální pomoci: současná role sociální pedagogiky v českém školství. Sociální pedagog mezi učitelem, rodinou a institucemi
5. Pluralita ve vzdělávání: výzva pro českého rodiče. Hledání ideální školy
6. Škola jako digitální vzdělávací ekosystém. Učitel a umělá inteligence: spolupráce, nebo hrozba?
7. Děti, dospívající a sociálně patologické jevy na sociálních sítích
8. Školní hodnocení jako nástroj učení: od teoretických modelů k realitě výuky

9. Rozumíme dobře skutečným potřebám a poslání současné školy?
10. Kam směřují české vzdělávací reformy? Společnost a ideál vzdělání v 21. století
11. Od vzdělanostních ideálů ke kompetencím
12. Mezi profesními standardy a učitelskou praxí: profesní příprava a podpora absolventů učitelství. Prestiž učitelské profese — iluze, nebo skutečnost?
13. Spolupráce učitele a asistenta pedagoga: od teoretických úvah k reálným možnostem?
14. Význam rituálů v rodině a v edukačním prostředí základní školy
15. Hlavní vzdělávací proud: stále ještě atraktivní volba pro současného rodiče?
16. Problémové rodiny a prevence patologického chování dětí a mládeže
17. Integrita učitele na sociálních sítích
18. Co přinese budoucnost do českého školství? Závěrečné setkání s diskusí.

Přednášející:

doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.; doc. PhDr. Jaroslav Koťa;

Mgr. Monika Šimáková; Mgr. Jiří Kropáč, LL.M., Ph.D.;

Mgr. Jaroslava Swoboda; dr. Martin Skutil

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

Inspirace k volbě tématu závěrečné práce:

1. Kam směřuje české školství?

Reflexe současných vzdělávacích reforem a jejich smyslu z hlediska potřeb dnešní společnosti.

2. Jaké hodnoty má škola předávat v 21. století?

Proměny hodnot v české společnosti a jejich odraz ve vzdělávání.

3. Učitel mezi znalostí a odpovědností

Jakou roli může učitel sehrávat při podpoře spravedlnosti a rovnosti ve vzdělávání.

4. Škola jako místo pomoci a podpory

Sociální pedagogika v českých školách a její význam pro děti a rodiny.

5. Spolupráce školy, rodiny a dalších institucí

Jak může vzájemná komunikace přispívat k lepší podpoře dítěte.

6. Pluralita vzdělávacích cest v Česku

Jaké možnosti dnes mají rodiče při volbě vzdělávací dráhy svých dětí a jaké výzvy z toho vyplývají.

7. Digitální škola: příležitosti a rizika

Proměna školy v digitální prostředí a její dopad na žáky i učitele.

8. Umělá inteligence ve vzdělávání — pomocník, nebo hrozba?

Možnosti a obavy spojené s využíváním AI ve školách.

9. Děti, dospívající a sociální sítě

Sociálně patologické jevy a možnosti jejich prevence ve škole i v rodině.

10. Školní hodnocení očima žáků a rodičů

Jak může hodnocení podporovat učení a motivaci, a kdy v této podpoře naopak selhává?

11. Kantor ideál a učitel-kat: žakovská kritéria oblíbenosti pedagogů

Co rozhoduje o oblíbenosti a neoblíbenosti učitelů?

PSYCHOLOGIE I A II

Odborný garant: Katedra psychologie FF UK (Mgr. Hana Horáková, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Cyklus přednášek představuje vybraná témata psychologie se zaměřením na porozumění lidskému myšlení, prožívání a chování v průběhu života i v kontextu současné společnosti. Kurz zahrnuje klasické oblasti psychologie, jako je vývoj dítěte a osobnosti, paměť, inteligence, emoce a mezilidské vztahy, a zároveň přibližuje vybrané oblasti aplikované a profesní psychologické praxe, včetně práce psychologa v institucionálním kontextu a využití moderních přístupů a technologií. Přednášky podporují širší orientaci v psychologickém uvažování a porozumění člověku i jeho místu v dnešním světě.

Osnova přednášek:

1. Kde se vzala lidská psychika? O evolučních kořenech našeho myšlení a prožívání
2. Mezi podporou a hranicemi: jak se utváří dětská psychika
3. Psychologie osobnosti: jak se lišíme v myšlení, emocích a chování
4. Psychologie všímavosti: pozornost, stres a fungování mysli
5. O moci a poslušnosti
6. Sociální konstrukce reality
7. Prarodiče a jejich role ve vývoji dítěte
8. Empatie a emoční inteligence u zdravých a psychopatických jedinců
9. Jak funguje lidská paměť a proč nás někdy zradí
10. Mění se inteligence? Jsou lidé chytřejší a nebo ne?
11. Přehled hlavních proudů v současné psychoterapii
12. Psychosomatika aneb emoce a nemoci
13. Bolest v našem životě: bio-psycho-sociální aspekty
14. Modifikovatelné faktory demence: Co můžete udělat dnes, neodkládejte na zítřek
15. Co nám o ADHD v dospělosti nikdo neřekl a proč na to není nikdy pozdě
16. Virtuální realita v léčbě psychických obtíží: nové možnosti a jejich limity
17. Jak vypadá práce policejního psychologa v praxi
18. Jak vnímáme klimatickou změnu a co v nás vyvolává?

Přednášející:

PhDr. Ing. Veronika Fajmonová, Ph.D.; Mgr. Pavla Hodková;

Mgr. Hana Horáková, Ph.D.; Mgr. Zuzana Kocábová, Ph.D.;

Mgr. Nikola Kročková; Mgr. Jakub Kuchař, Ph.D.;

doc. Mgr. Jiří Lukavský, Ph.D.; PhDr. Tereza Rynešová, Ph.D.;
Mgr. Katarína Šoltis Smith; doc. RNDr. Marek Špínka, CSc.;
PhDr. Daniel Tůma, M.A., BA.; Mgr. Kamil Vlček, Ph.D.;
PhDr. Lenka Vlášková, Ph.D.; RNDr. et Mgr. Kateřina Veverová, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečný písemný test ve 2. semestru.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

RUSKÁ INTELIGENCE V SOUKOLÍ MOCI I A II

Odborný garant: Ústav východoevropských studií FF UK
(doc. PhDr. Ivana Ryčlová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Dvousemestrální přednáškový cyklus je koncipován jako imaginární kruh věnovaný osudům ruské kulturní inteligence. Začíná dvacátými léty dvacátého století masovým exodem ruské kulturní inteligence za vlády Vladimira Iljiče Lenina a končí o sto let později ve stejném bodě obdobnými událostmi za vlády Vladimira Putina. Výklad je soustředěn na vybrané známé i méně známé osobnosti ruského kulturního života, jejichž lidské i tvůrčí osudy poznamenal, nezřídka tragicky, vládnoucí totalitní režim. Téma je pojato interdisciplinárně a zahrnuje rovněž stručnou historii ruské exilové žurnalistiky — vysílání Rádia Svobodná Evropa/Rádia Svoboda. Cílem přednáškového cyklu je, aby absolventi na pozadí výkladu vybraných kapitol z dějin ruské kultury porozuměli paralelám mezi minulostí, kdy Rusko drtil nejdříve Leninův, později Stalinův teror, a současným Putinovým režimem.

Osnova přednášek:

1. Úvod. Traumata ruských novodobých dějin
2. Intelektuálové v soukolí moci. Maxim Gorkij — mýtus a skutečnost
3. Literatura varující před komunistickým společenským ideálem
4. Porevoluční divadlo a výtvarné umění ve střetu se sovětskou mocí (Mejerchold, Chagall)
5. „Nejdřív dopsat, potom umřít...“. Michail Bulgakov
6. Básnířka Anna Achmatovová a její poema Rekviem
7. Proč se Boris Pasternak nestal „přísluhujícím básníkem“
8. Kulturní emigrace na vlnách ruského vysílání Rádia Svobodná Evropa / Rádia Svoboda
9. Období tání, otevření lágrové tematiky na stránkách časopisu Novyj mir
10. „Lágrovní bratři“ A. Solženicyn a V. Šalamov
11. Podobenství na scéně jako způsob protestu v období normalizace
12. Magizdat (magnetofonová podoba samizdatu)
13. Proces Siňavskij-Daniel
14. Političtí vězni za vlády Michaila Gorbačova. Svobodný hlas básnířky Iriny Ratušinské. Anatolij Marčenko
15. Ruská undergroundová kultura. Venědikt Jerofejev

16. Exodus ruské kultury po nástupu Putina k moci
17. Významné osobnosti ruského exilu a zemí bývalého SSSR podílející se na vysílání Rádia Svobodná Evropa / Rádia Svoboda
18. Ozvěny ruské agrese proti Ukrajině v ruské poezii a próze

Přednášející: doc. PhDr. Ivana Ryčlová, Ph.D.

Forma ukončení: Esej po 2. semestru na téma ruská kultura v době nesvobody, rozsah 10 stran textu.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

Doporučená literatura:

Ryčlová, I.: Ruské dilema. Společenské zlo v kontextu osudů tvůrčích osobností Ruska. CDK, Brno 2006.

Ryčlová, I.: Mezi kladivem a kovadlinou. Dvacáté století v osudech literárních osobností Ruska. CDK, Brno 2012.

Ryčlová, I.: Zvolili svobodu. Napříč osudy tvůrců vzdorujících sovětské moci. CDK, Brno 2018.

SLOVA SE NEPOČÍTAJÍ, ANI NEMĚŘÍ, ALE VÁŽÍ I A II

Odborný garant: Referát dalšího vzdělávání FF UK
(MgA. Martina Ema Gasparovič)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 1100,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Max. počet posluchačů 30.

Anotace:

Cyklus přednášek je určen všem, kteří chtějí zlepšit svůj mluvní projev při veřejném vystupování, prezentacích a mezilidské komunikaci. Program kombinuje teoretické základy fonace s praktickými cvičeními zaměřenými na dech, artikulaci, rezonanci, intonaci a práci s tichem. Posluchači se naučí zvládat pozitivní trému, pracovat s rytmem řeči a gesty a rozvíjet vlastní osobitý styl projevu. Efektivní komunikace je zde chápána jako nástroj budování autority, důvěry a emoční inteligence. Každé setkání je zakončeno rozpravou, diskusí a sdílením získaných tvůrčích zkušeností.

Osnova přednášek:

1. Jak vzniká hlas a proč mu rozumět
2. Základy dechu, artikulace a rezonance v práci
2. Dech jako zdroj stability, síly a klidu v projevu
3. Práce s trémou a nervozitou při vystupování
4. Propojení řeči, rytmu a řeči těla
5. Krátký mluvní projev na vlastní téma
6. Ticho jako nástroj důrazu a významu
7. Autenticita a osobitý styl projevu
8. Dialog, naslouchání a partnerská komunikace
9. Intonace, emoce a skrytý význam sdělení
10. Technika mluveného projevu v běžných situacích
11. Různé komunikační situace a žánry
12. Rétorické dovednosti pro každodenní i profesní komunikaci
13. Emoční inteligence jako základ dobrého dialogu
14. Společná tvorba textu a scénáře
15. Zkoušení autorské inscenace
16. Finální příprava a propojení celku
17. Prezentace výsledné práce před publikem

Přednášející:

MgA. Martina Ema Gasparovič

Katedra činoherního divadla, kabinet hlasové a mluvní výchovy, DAMU

Forma ukončení:

Závěrečné praktické předvedení interpretačních dovedností v kolektivním inspirativním textu.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. semestru Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzita třetího věku.

VELKÁ A MENŠÍ DÍLA ANTICKÉHO SVĚTA I A II

Odborný garant: Ústav řeckých a latinských studií FF UK
(doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Kurz probíhá v zimním i letním semestru 2026/2027. Zapisujete si oba semestry.

Anotace:

Dvousemestrový přednáškový cyklus se soustředí na díla, která sehrála důležitou, často rozhodující roli v dějinách řecké a římské civilizace; tato díla jsou přitom významná nejen pro antickou kulturu, ale mnohdy i později pro kulturu středověkou či renesanční a obecně pro evropskou kulturu jako celek. Zároveň si kurz klade za cíl myšlenku literárního kánonu určitým způsobem zpochybnit a ukázat, jak důležitá byla také díla, která dnes nejsou v obecném povědomí nebo jsou považována za okrajová. Samotná myšlenka „centra“ a „okraje“ je tedy představena jako problematická a zakotvená mnohdy spíše v našem hodnotícím pohledu než v samotné tradici. Žánrově jde o díla básnická i prozaická, dramatická, historiografická či vědecká, časová škála zahrnuje dobu archaickou v Řecku stejně jako poslední staletí antiky.

Osnova přednášek:

1. Úvod. Homérské básně
2. Homérské hymny a Žabomyší válka
3. Anakreón a jeho pozdní napodobovatelé
4. Eurýpidova tragédie Médeia a satyrské drama Kyklóp
5. Aristofanés a další autoři komedií
6. Hérodotos a ti před Hérodotem
7. Větší a menší díla Xenofóntova
8. Židovské dějepisectví v antice: Flavius Iosephus a Iustus z Teberiadu
9. Antické milostné romány: Charitón, Héliodóros a ti druzí
10. Velké a malé vyprávění: Vergilius, Ovidius, drobná epika
11. Catullus a lyrické básnictví
12. Antická komedie plná omylů (Plautus, Menaechmi)
13. Livius a jeho prameny
14. Životopisy římských císařů vážně i nevázně: Suetonius a Historia Augusta
15. Tacitova Germania
16. Literární mozaiky: centony pohanské i křesťanské
17. Křesťanské dějepisectví v antice: Eusebios z Kaisareie a pokračovatelé
18. Pravda slov: etymologie v podání Isodora ze Sevilly a jeho předchůdců

Přednášející:

PhDr. Bořivoj Marek, Ph.D.; doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.;
Mgr. Martin Bažil, Ph.D.; Mgr. Pavel Nývlt, Ph.D.;
doc. Mgr. Lucie Pultrová, Ph.D.; Mgr. Ivan Prchlík, Ph.D.

Forma ukončení:

Závěrečná písemná práce v rozsahu 10 stran textu v závěru 2. ročníku.

Inspirace k volbě tématu závěrečné práce:

Téma závěrečné práce se stanovuje po dohodě s přednášejícím.

Doporučená literatura:

J. Kraus, *Rétorika v evropské kultuře i ve světě*, Praha 2011
L. Canfora, *Dějiny řecké literatury*, Praha 2002
B. Conte, *Dějiny římské literatury*, Praha 2003
E. Hussey, E., *Presokratci*, Praha 1997
J. L. Fischer, *Případ Sokrates*, Praha 1994
J. Patočka, *Platón*, Praha 1992
J. Patočka, *Aristotelés*, Praha 1994
A. A. Long, *Hellénistická filosofie*, Praha 2020
Tribuni výmluvnosti, Praha 1974 (výbor z antických řečníků)
a jednotlivá díla probíraná v kurzu

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

JEDNOSEMESTRÁLNÍ PŘEDNÁŠKY A SEMINÁŘE KONANÉ POUZE V LETNÍM SEMESTRU

Název programu	Katedra/ústav FF UK
Genealogie pro středně pokročilé. Co se píše mezi řádky? (NOVINKA)	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Historické krajiny (NOVINKA)	Katedra pomocných věd historických a archivního studia
Jazykový kurz Latina pro středně pokročilé	Jazykové centrum
Když se Pobaltí rozhodovalo samo: meziválečná zkušenost tří států (NOVINKA)	Ústav východoevropských studií
Konverzační jazykový kurz Němčina	Jazykové centrum
Konverzační jazykový kurz Španělština	Jazykové centrum
Lidská řeč pod drobnohledem	Fonetický ústav
Osobnosti české reže 20. století (NOVINKA)	Katedra divadelní vědy
Osobnosti starověkého Egypta — 1. ročník (NOVINKA)	Český egyptologický ústav
Z Čech až na konec světa. Kapitoly z dějin cest, cestování a dopravy (NOVINKA)	Ústav historie

GENEALOGIE PRO STŘEDNĚ POKROČILÉ. CO SE PÍŠE MEZI ŘÁDKY?

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Jednosemestrální kurz je určen především mírně a středně pokročilým rodopiscům se zájmem o rodinnou historii a život v minulosti. Může se jednat o absolventy kurzů genealogie z předchozích let, ale není to podmínkou. Během devíti tematicky koncipovaných přednášek se zaměříme na interpretaci vybraných písemných pramenů, jako jsou matriky, pozemkové knihy a další genealogické zdroje. Cílem kurzu není naučit posluchače číst kurent, ale porozumět obsahu sdělení tehdejších písařů — je tedy nutné mít osvojené alespoň základy čtení. Během lekcí se budeme věnovat povětšinou českým textům, které občas proložíme německými a latinskými ukázkami. Praktické znalosti doplní i krátký teoretický výklad a dobový kontext.

Osnova přednášek:

1. Písemné prameny v genealogii
2. Matriky křtů/narození
3. Matriky sňatků
4. Matriky pohřbů/úmrť
5. Sčítací operáty
6. Pozemkové knihy
7. Berní rula a další katastry
8. Mapy jako zdroj informací
9. AI nástroje pro genealogy — kam jsme se posunuli?

Přednášející:

Mgr. Lucie Večerníková absolvovala obor Archivnictví a pomocné vědy historické na FF UK a v současné době je doktorandkou na téže katedře. Pracuje jako vedoucí Archivu Kanceláře prezidenta republiky a má za sebou řadu odborných studií, monografií nebo výstavu České korunovační klenoty. Poklad v temnotě. Zaměřuje se zejména na výtvarné umění v 19. století a rozbor písemných pramenů. V minulosti vedla kurzy genealogie a tvorby rodové kroniky a podílí se na mnoha odborných projektech napříč institucemi.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

HISTORICKÉ KRAJINY

Odborný garant: Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK
(doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Do jaké míry umíme „rekonstruovat“ historickou krajinu a na základě jakých pramenů; existuje „barokní krajina“? Jaké další vrstvy jsou v krajině čitelné? Jak člověk krajinu využíval a přetvářel? Krajina jako únikový prostor a útočiště; komponovaná a „umělá“ krajina; krajina jako historické jeviště — to jsou některé z otázek a témat, které budou v přednáškách tohoto kurzu položeny a diskutovány.

Osnova přednášek:

1. Krajina na mapách — jak ji číst?
2. Komponovaná barokní krajina (Jičínsko)
3. Cisterciácká krajina (na příkladu plaského klášterního panství)
4. Lázeňská krajina
5. Krajina lovecká (obory a honitby)
6. Krajina militární (krajina jako bojiště, vojenská archeologie)
7. Zahrady a parky šlechtických rezidencí
8. Posvátná krajina (krajina poutních míst)
9. Městské procházky, promenády a první veřejné parky, městská a příměstská krajina

Přednášející:

prof. RNDr. Pavel Beneš, CSc.; doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.;
Otto Chmelík; Eva Chodějovská; prof. PhDr. Václav Matoušek, CSc.;
Jitka Močičková; prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D.; Lucie Rychnová;
Markéta Šantrůčková; Mgr. et Mgr. Šárka Steinová, Th.D.; Michal Vokurka

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

JAZYKOVÝ KURZ LATINA PRO STŘEDNĚ POKROČILÉ

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (Mgr. Ladislava Dolanová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 1300,-

Max. počet účastníků kurzu je 22 osob.

Anotace:

Kurz je určen především pro středně pokročilé latináře.

Ideální úroveň znalostí přihlášených posluchačů před začátkem kurzu: skloňování 1.–5. deklinace a zájmen, časování pravidelných sloves (1.–4. konjugace). (Nadto pomůže znalost i například neurčitých tvarů — participií apod.). Samozřejmě však není nutné vše z uvedeného ovládat bezchybně; současně není vyloučeno, aby se přihlásili i ti, kteří umí něco navíc. V textu, který budeme číst, se vyskytují i složitější gramatické konstrukce.

Náplní kurzu bude četba Eutropiových dějin Říma — jedná se o stručné shrnutí dějin Říma od jeho počátků do 4. století n. l. psané jasným a přehledným slohem.

Četba bude doplňována souvisejícími ukázkami z jiných autorů a výkladem užití gramatiky.

Ukázka z textu: *Postea Numa Pompilius rex creatus est, qui bellum quidem nullum gessit, sed non minus civitati quam Romulus profuit.*

Osnova přednášek:

Obsahem každé z devíti lekcí bude četba vybraného úseku Eutropiových dějin, případně i souvisejících textů, a vysvětlení potřebné gramatiky.

Přednášející:

Mgr. Šimon Dittrich

Forma ukončení:

Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování:

Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Materiály budou poskytovány vyučujícím.

Doplňková/nepovinná literatura pro samostudium:

Quitt, Z. — Kucharský, P.: *Latinská mluvnice*, SPN 1989.

Špaňár, J. — Kettner, E.: *Latina pro gymnázia*. SPN 1965.

Bílíková, E.: *Přehled latinské mluvnice*. MC nakladatelství 2006.

Kábrt, J. a kol.: *Latinsko-český slovník*. Leda 2000.

KDYŽ SE V POBALTÍ ROZHODOVALO SAMO: MEZIVÁLEČNÁ ZKUŠENOST TŘÍ STÁTŮ

Odborný garant: Ústav východoevropských studií FF UK (Mgr. Pavel Štoll, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Cyklus přednášek se věnuje vývoji Litvy, Lotyšska a Estonska v meziválečném období jako nově vzniklých států. Sleduje budování demokratického řádu i následný posun k autoritářským režimům, jejich specifika, vůdcovské kultury a dopady na fungování společnosti, včetně přesahů k současným politickým a společenským otázkám. Pozornost je dále věnována vývoji hranic a hraničním sporům, hospodářskému a populačnímu vývoji s důrazem na regionální rozdíly, česko-pobaltským politickým a kulturním vztahům a kulturním dějinám meziválečného Pobaltí. Závěrečné tematické okruhy se zaměřují na literární avantgardu i nacionalismus v pobaltských literaturách a na obraz regionu v soudobé cestopisné tvorbě, které doplňují politický výklad o kulturní a mentální perspektivu.

Osnova přednášek:

1. Meziválečná politická situace — budování nezávislých demokratických států a ustavení mezinárodních vztahů
2. Posun meziválečných pobaltských demokracií k autoritářským režimům a jejich specifika a vzájemné porovnání
3. Vůdcovský kult v meziválečné Litvě, Lotyšsku a Estonsku, jeho vliv na fungování společnosti a implikace k současnému světu
4. Meziválečné česko-pobaltské vztahy politické i kulturní
5. Vývoj hranic meziválečného Pobaltí a hraniční spory jako odraz mezinárodních vztahů
6. Hospodářský a populační vývoj meziválečných pobaltských států, regionální rozdíly
7. Literární avantgarda v meziválečném Pobaltí
8. Odraz meziválečného nacionalismu v pobaltských literaturách
9. Cestování po meziválečném Pobaltí a soudobá cestopisná literatura

Přednášející:

Mgr. Pavel Štoll, Ph.D.; Mgr. Josef Miškovský, Ph.D.;

Dr. hist. Kristína Vaceka-Ante

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ NĚMČINA

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (Mgr. Ladislava Dolanová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 1300,-

Kurz není určen pro úplné začátečníky, předpokládá se základní konverzační úroveň — viz níže uvedený popis předpokládané úrovně.

Max. počet účastníků kurzu je 22 osob.

Popis předpokládané úrovně:

Kurz je určen zájemcům z řad seniorů, kteří již ovládají základní gramatická pravidla a potřebují se naučit vyjadřovat v běžných situacích. Rozumějí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se jich bezprostředně týkají (rodina, nákupy, bydlení, zaměstnání). Dokážou komunikovat prostřednictvím jednoduchých úloh, jež vyžadují přímou výměnu informací o běžných skutečnostech. Mají základní jazykový repertoár, který jim umožňuje, aby se vyjadřovali v rámci každodenních předvídatelných situací jednoduchou formou.

Anotace:

Kurz je určen posluchačům, kteří mají zájem rozšířit si své znalosti a dovednosti v německém jazyce a zdokonalit se v komunikaci. Tematicky je kurz zaměřen na nejčastější všeobecné komunikační okruhy (osobní kontakty, bydlení, kultura, cestování a paměťtíhodnosti, sport a zdravý životní styl, životní prostředí, tisk a média).

Osnova:

1. Persönliche Kontakte — Besuch, Gast, Gastgeber, Sprechen über sich selbst, Anderevorstellen, Einladung, individuelle Hobbys
2. Wohnen — Beschreibung, Wohnungssuche, Diskussion über Land und Stadt
3. Reisen — Reiseziele, Hotelsuche, Transport, Reservationen
4. Reisen — Denkmäler, Stadtplan, Wegbeschreibung
5. Kultur — Musik, Malerei, bildende Kunst — Galerien, Konzerte,
6. Sport und gesunde Lebensweise — Sportarten, Aktuelles von Wettbewerben, aktuelle Tendenzen
7. Presse und andere Medien — Rundfunk, Fernsehen — ihre Rolle, Vor- und Nachteile
8. Computer und Internet — ihre Rolle heutzutage,
9. Unsere Umwelt — Natur, Industrie, soziale Umwelt

Přednášející: Mgr. Petra Křenková

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Alena Nekovářová, Dominique Fliegler *Alltagssprache Deutsch neu*, Fraus, Plzeň 2009

Eva Berglová, Eva Formánková, Miloslav Mašek *Moderní gramatika němčiny*, Fraus,
Plzeň 2002

KONVERZAČNÍ JAZYKOVÝ KURZ ŠPANĚLŠTINA

Odborný garant: Jazykové centrum FF UK (Mgr. Ladislava Dolanová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 1300,-

Max. počet účastníků kurzu je 22 osob.

Anotace:

Kurz je určen posluchačům, kteří již mají základy španělštiny a ovládají základní gramatická pravidla. Posluchači si procvičí vyjadřování v běžných situacích a výměnu informací o každodenních skutečnostech. Zopakují si časování základních sloves, fráze a slovní zásobu využitelnou v praxi zejména při cestování či běžné komunikaci. Kurz se věnuje všeobecným tematickým okruhům s přihlédnutím k dané jazykové oblasti (společenské konvence, kultura, umění, sport, společnost, gastronomie apod.).

Osnova přednášek:

1. Nos presentamos
2. La importancia del español
3. Historia, cultura y arte
4. Fiestas populares
5. Cómplices de tu vida
6. Consumo inteligente
7. Deportes y ocio
8. Platos típicos y tapas
9. Curiosidades y estereotipos

Přednášející:

Mgr. et Mgr. Markéta Mlezivová

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Materiály budou poskytovány vyučující.

Nepovinná/doplňková literatura:

Učebnice současné španělštiny 1.díl, Macíková O., Mlýnková L., Edika 2013

Vente 1 Libro del alumno, Marín F., Morales R., Edelsa 2014

Cvičebnice španělské gramatiky, Macíková O., Mlýnková L., Edika 2020

Uso de la gramática española- nivel Elemental, Palencia R., Edelsa 2001

LIDSKÁ ŘEČ POD DROBNOHLEDEM

Odborný garant: Fonetický ústav FF UK (prof. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 1100,-

Anotace:

Řeč představuje hlavní způsob mezilidské komunikace a především je fascinujícím nástrojem, pomocí něhož sdělujeme své názory, ovlivňujeme názory druhých a ty vlastní v průběhu komunikačního procesu aktualizujeme, vyjadřujeme nejrůznější afektivní stavy či vlastní sociální identitu. To všechno nám umožňuje velmi plastický řečový mechanismus na jedné straně a velmi efektivní způsob vnímání řeči na straně druhé.

Program odhaluje tajemství moderních řečových věd. Začíná zdánlivě základními pohledy na lidskou řeč, ukazuje však, že otázky tvorby, akustických vlastností nebo vnímání řeči nejsou zdaleka jednoduché ani fádní. To platí i pro jevy, jakými je třeba melodie a rytmus řeči — jevy často přehlížené, a přesto zcela zásadní v každodenní komunikaci.

Dnešní fonetika je vědou výrazně interdisciplinární. Proto se dále zaměříme také na specifika řeči v médiích a na roli mediálních mluvčích ve společnosti. Ukážeme si, co všechno dnes umí technologie jako syntéza řeči z psaného textu či automatické rozpoznávání řeči. Představíme i problematiku kriminologického šetření, tedy forenzní fonetiku. V závěrečné přednášce se budeme věnovat postojům, které jako posluchači zaujímáme k mluvčímu na základě jeho hlasu i celkového způsobu projevu.

Osnova přednášek:

1. Tvorba řeči: možnosti zřejmé i skryté
2. Akustický pohled na řeč
3. Posloucháme, vnímáme
4. Melodie, rytmus, tempo
5. Řeč v médiích
6. Jak se řeč zkoumá
7. Co umí řečové technologie
8. Identifikace mluvčího podle řeči
9. Co o nás řeč prozrazuje

Přednášející:

Ing. Tomáš Bořil, Ph.D.; prof. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.

Mgr. Pavel Šturm; PhDr. Jitka Veroňková, Ph.D.; doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

OSOBNOSTI STAROVĚKÉHO EGYPTA — 1. ROČNÍK

Odborný garant: Český egyptologický ústav FF UK
(Mgr. Renata Landgráfová, Ph.D.)

Počet semestrů: 2 semestry/2 roky (2. ročník v ak. roce 2027/2028)

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Program je věnován výjimečným osobnostem starověkého Egypta. Skrze životy lidí, od těch, kteří významným způsobem zasáhli do dějin, byli zbožštěni či vstoupili do legend, až po ty, jejichž osudy se do dnešních dnů dochovaly pouhou náhodou, představí jiný, intimnější pohled na staroegyptskou kulturu.

Osnova přednášek:

1. Setibhor: téměř zapomenutá královna
2. Mereruka: mocný vezír
3. Harchuf: cestovatel ve službách krále
4. Imhotep, Josef, Júsuf
5. Paní Maja: vychovatelka panovníka Tutanchamona
6. Setne Chamvaset: amatérský kouzelník a restaurátor památek
7. Psametik I.: egyptský vládce v obtížných časech
8. Džehutiemhat, syn Lišky: královský písař
9. Kleopatra VII.

Přednášející:

Mgr. Katarína Arias, Ph.D.; Mgr. Dominika Uhrová;

Mgr. Dana Bělohoubková, Ph.D.; Mgr. Renata Landgráfová, Ph.D.;

prof. PhDr. Ladislav Bareš, CSc.; Mgr. Alexandra Pastoreková

Forma ukončení: Závěrečný písemný test ve 2. ročníku v ak. roce 2027/2028.

Osvědčení o absolvování: Posluchači, kteří splní požadované podmínky, obdrží po absolvování 2. ročníku Osvědčení o absolvování programu Celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku.

Doporučená literatura:

Baines, J. — Málek, J., *Svět starého Egypta*, Praha 1996.

Bárta, M., *Život a smrt ve stínu pyramid. Hrobka v době stavitelů pyramid*, Praha 2008.

Bárta, M., *Příběh civilizace: vzestup a pád stavitelů pyramid*, Praha 2016.

Krejčí, Jaromír a Magdolen, Dušan. *Zajímavosti ze země pyramid, aneb, 100 NEJ ze starého Egypta*. Praha 2005.

- Pinch, Geraldine, *Magie ve starém Egyptě*, Praha 2010.
- Shaw, I., *Dějiny starověkého Egypta*, Praha 2003.
- Trigger, B. G. — Kemp, B. J. — O'Connor, D. — Lloyd, A. B., *Starověký Egypt — Dějiny společnosti*, Praha 2005.
- Vachala, B., *Starí Egypťané*, Praha 2001.
- Verner, M. — Bareš, L. — Vachala, B., *Encyklopedie starověkého Egypta*, Praha 2007.
- Wellner, L. V., *Labutí píseň faraonů*, Praha 2018.
- Wellner, L. V., *Ptolemaiovci — z makedonských hor na trůn faraonů*, Praha 2011.

OSOBNOSTI ČESKÉ REŽIE 20. STOLETÍ

Odborný garant: Katedra divadelní vědy FF UK (Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Gena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Kurz posluchače seznámí s dílem nejvýznamnějších osobností české moderní režie, a to počínaje jejím zakladatelem K. H. Hilarem až po současné osobnosti. Přednášející představí kanonické inscenace a vřadí jednotlivé umělce do kontextu evropského divadelního vývoje.

Osnova přednášek:

1. Zrod režijního divadla na přelomu 19. a 20. století
2. Karel Hugo Hilar
3. Karel Dostal
4. Emil František Burian
5. Alfréd Radok
6. Jan Grossman
7. Otomar Krejča
8. Miroslav Macháček
9. Eva Tálská, Petr Lébl, Jan Nebeský

Přednášející:

Mgr. Markéta Polochová, Ph.D.; Mgr. Martin Pšenička, Ph.D.;
Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.; PhDr. Barbara Topolová, Ph.D.;
prof. PhDr. Vladimír Just, CSc.; Mgr. Věra Velemanová

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

Doporučená literatura:

Denemarková, Radka: *Smrt, nebudeš se báti, aneb příběh Petra Lébla*, Brno 2008.

Grossman, Jan. *Analýzy*. Praha 1991.

Hedbávny, Zdeněk. *Alfréd Radok: zpráva o jednom osudu*. Praha 1994.

Hilar, K. H. *O divadle*. Praha 2002.

Hyvnar, Jan. *Francouzská divadelní reforma*. Praha 1996.

Just, Vladimír. *Proměny malých scén*. Praha 1984

Just, Vladimír. *Divadlo v totalitním systému. Příběh českého divadla 1945–89 nejen v datech a souvislostech*. Praha 2010.

- Kolektiv autorů. *Dějiny českého divadla*, sv. 1–4. Praha 1968–1983.
- Oslzlý, Petr. *Divadlo Husa na provázku*. Brno 1998.
- Pšenička, Martin. Vzkazy v lahvi: kultura očima divadla. *Divadelní revue* 28 (2017), č. 1, 91–92.
- Pšenička, Martin. Estetika tísnivého a Červený smích v Divadle na provázku. In kol. autorů, *Kultura a totalita II: Estetika válek a konfliktů*. Praha 2016, 118–127.
- Pšenička, Martin. “...noxiousness of my work:” Miroslav Macháček’s 1971 “Henry V” at the Normalized National Theatre. *Multicultural Shakespeare* 28, 2023, č. 43, s. 153–176.
- Sarkissian, Alena. “The “Advent of the New Rule”: An Oresteia (1947) in Prague and the Epistemological Limits of Archivalia”. *Classical Reception: New Challenges in a Changing World*, edited by Anastasia Bakogianni and Luis Unceta Gómez, Berlin, Boston: De Gruyter, 2024, 87–118.
- Sarkissian, Alena. Velké mrtvé se vracejí: Faidra a Ifigenie v díle Karla Dostala. *Divadelní revue* 32 (2021), č. 2, 7–36.
- Sarkissian, Alena. Karel Dostal mezi Winckelmannem a Nietzschem. In Jakub Čechvala, Eliška Poláčková, eds. *Vymyšlená Ithaka. Recepce antické mytologie v české kultuře*. Praha: Filosofia, 2018, 195–251.
- Schmid, Jan — Etlík, Jaroslav. *Cesta Ypsilon aneb Od počátku k dnešku*, Praha 2014.
- Srba, Bořivoj. *O nové divadlo*. Praha 1988.
- Srba, Bořivoj. *Umění režie*. Brno 1996.
- Srba, Bořivoj. *Prozření Genesiovo. Inscenační tvorba pražských činoherních divadel 1939–45*. Brno 2014.
- Topolová, Barbara. „Obézní realismus“: Tápání po slohu ve znormalizovaném Národním divadle. *Divadelní revue* 28 (2018), č. 3, 55–76.

Z ČECH AŽ NA KONEC SVĚTA. KAPITOLY Z DĚJIN CEST, CESTOVÁNÍ A DOPRAVY

Odborný garant: Ústav historie FF UK (doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.)

Počet semestrů: 1 semestr

Forma výuky: prezenční

Cena za semestr: Kč 900,-

Anotace:

Jednosemestrální kurs připravený zaměstnanci Ústavu historie se zaměřuje na fenomén cestování ve středověku a raném novověku. Pozornost bude věnována jak dopravní infrastruktuře, tak především motivacím, které byly příčinou mobility předmoderních lidí, ať už se jednalo o poznání a studium, poutě, obchod, léčení či útěk před trestem. Pozornost bude věnována i cestám panovníků. Přednášející přiblíží vnímání ciziny, cizinců, jinakosti a zprostředkování této konfrontace českému zájemci. Přednášky se zaměří také na literární tvorbu, jejímž tématem jsou cesty, především tedy na cestopisy, které reflektovaly jak cesty po Evropě, tak do vzdálenějších destinací, mezi kterými zcela specifické místo zaujímala Svatá země. Přestože se nám mnohdy jeví středověký a raně novověký obyvatel Čech jako jedinec úzce spjatý s domácím prostředím a rodnou zemí, najdeme především ve vyšších vrstvách řadu jedinců, kteří se vydali do světa. Podobně, jako hrdina Jiráskova románu, Z Čech až na konec světa.

Osnova přednášek:

1. Cestování Čechů v raném středověku
2. Mobilita ve středověku
3. Typologie a charakteristika středověkých cestopisů
4. Cesty kleriků, poutníků a studentů
5. Budín — Praha — Vratislav — Vídeň. Cesty českého krále v 16.-18. století.
6. Obchodníci na cestách raně novověkou Evropou
7. „Mnohé věci spatřil jsem v putování svém.“ Cesty a cestování v raném novověku jako kulturní fenomén
8. Pobělohorský exil jako modelový příklad nucené emigrace
9. Cesty do lázní

Přednášející:

prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.; Mgr. Marie Buňatová, Dr. phil.;

PhDr. Jaroslava Hausenblasová, Ph.D.; PhDr. Jakub Izdný, Ph.D.;

Mgr. Jaroslav Svátek, Ph.D.; PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.; PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.

Forma ukončení: Bez ukončení.

Osvědčení o absolvování: Bez osvědčení.

KATALOG VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ U3V
PRO AKADEMICKÝ ROK 2026/2027

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta,
nám. Jana Palacha 2, Praha 1

Redakce: Referát dalšího vzdělávání FF UK

Obálka foto: © Jiří Stibor

Sazba z písma Skolar PE a Skolar Sans Stará škola (staraskola.net)

Vytiskla tiskárna Nakladatelství Karolinum

Vydání první, Praha 2026

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

